

Τοπική Αυτοδιοίκηση

Υπάρχουν δύο τύποι τοπικής αυτοδιοίκησης στην Κύπρο, οι Δήμοι και οι Κοινότητες, οι οποίοι διέπονται από ξεχωριστούς νόμους. Κατ' αρχήν, οι δήμοι αποτελούν τη μορφή τοπικής διοίκησης σε αστικά και τουριστικά κέντρα, ενώ οι κοινότητες αποτελούν την τοπική διοικητική δομή σε αγροτικές περιοχές.

Δήμοι

Τον Οκτώβριο του 1985, ένας νέος ολοκληρωμένος νόμος για την τοπική διοίκηση, ο Περί Δήμων Νόμος 111 του 1985 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Ο Νόμος προέβλεπε την ίδρυση νέων δήμων. Σύμφωνα με αυτόν τον νόμο, κάθε κοινότητα μπορεί να γίνει δήμος μετά από τοπικό δημοψήφισμα, που πρέπει να εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο, υπό την προϋπόθεση είτε ότι ο πληθυσμός της είναι μεγαλύτερος των 5.000 κατοίκων, είτε ότι διαθέτει τις οικονομικές δυνατότητες να λειτουργήσει ως δήμος.

Από την τουρκική εισβολή του 1974 και την επακόλουθη κατοχή του βόρειου τμήματος της Κύπρου από την Τουρκία, εννέα δήμοι, αν και διατηρούν τη νομική τους υπόσταση, έχουν προσωρινά μεταστεγασθεί στις ελεύθερες περιοχές.

Η διάρθρωση των δήμων καθορίζεται από τη σχετική νομοθεσία του 1985. Οι Δήμαρχοι εκλέγονται απευθείας από τους πολίτες με ξεχωριστά ψηφοδέλτια, για θητεία πέντε ετών. Ο Δήμαρχος είναι η εκτελεστική αρχή του δήμου. Ο Δήμαρχος εκπροσωπεί τον δήμο στο Δικαστήριο και ενώπιον οποιασδήποτε κρατική αρχής και προεδρεύει όλων των συνεδριάσεων του Συμβουλίου, της

διαχειριστικής επιτροπής και άλλων δημοτικών επιτροπών. Ο Δήμαρχος εκτελεί τις αποφάσεις του Συμβουλίου και είναι επικεφαλής όλων των δημοτικών υπηρεσιών τις οποίες κατευθύνει και επιτηρεί.

Τα Δημοτικά Συμβούλια, που αποτελούν τα όργανα διαμόρφωσης πολιτικής των δήμων, εκλέγονται απευθείας από τους πολίτες για θητεία πέντε ετών, αλλά ξεχωριστά από τον δήμαρχο. Το Συμβούλιο διορίζει τα μέλη της Διαχειριστικής Επιτροπής. Στα καθήκοντα της τελευταίας περιλαμβάνονται η προετοιμασία των προϋπολογισμών και η σύνταξη των ετήσιων οικονομικών απολογισμών του δήμου, η παροχή βοήθειας και συμβουλών προς τον Δήμαρχο κατά την τέλεση των καθηκόντων του, ο συντονισμός του έργου άλλων επιτροπών που διορίζονται από το Συμβούλιο και η εκτέλεση κάθε άλλου καθήκοντος που της ανατίθεται από το Συμβούλιο ή τον Δήμαρχο. Το Συμβούλιο μπορεί επίσης να προχωρήσει στη σύσταση ειδικές ή μόνιμες επιτροπές με συμβουλευτικό ρόλο.

Οι κύριες θέσεις σε ένα δήμο καθορίζονται επίσης στη σχετική νομοθεσία και είναι οι θέσεις του Δημοτικού Γραμματέα, το Δημοτικού Μηχανικού, του Λογιστή και του Λειτουργού Υγείας. Επιπρόσθετες θέσεις μπορούν να δημιουργηθούν όπου προκύψει ανάγκη.

Σύμφωνα με τον Νόμο, οι κύριες αρμοδιότητες των δήμων είναι η κατασκευή, η συντήρηση και ο φωτισμός των δρόμων, η συλλογή, η αποκομιδή και η διαχείριση των απορριμμάτων, η προστασία και η βελτίωση του περιβάλλοντος και η καλή εμφάνιση των δημοτικών περιοχών, η κατασκευή, η βελτίωση και η συντήρηση των δημοτικών κήπων και πάρκων και η προστασία της δημόσιας υγείας. Το Δημοτικό Συμβούλιο έχει την εξουσία να προωθεί, όταν υπάρχει η οικονομική δυνατότητα, ένα τεράστιο φάσμα

δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων, που περιλαμβάνουν τις τέχνες, την εκπαίδευση, τον αθλητισμό και τις κοινωνικές υπηρεσίες. Εκτός από τον Περί Δήμων Νόμο, υπάρχουν πολλοί νόμοι που δίνουν στους δήμους πρόσθετες σημαντικές εξουσίες.

Οι κύριες πηγές εσόδων για τους δήμους είναι οι δημοτικοί φόροι, τα τέλη και τα δικαιώματα (επαγγελματικές άδειες, τέλος ακίνητης ιδιοκτησίας, τέλη διανυκτέρευσης σε ξενοδοχεία, δικαιώματα έκδοσης αδειών και τέλη αποκομιδής σκουβάλων, κ.ά.), καθώς και οι κρατικές επιχορηγήσεις. Οι φόροι, τα τέλη και τα δικαιώματα αποτελούν τις κύριες οικονομικές πηγές των δήμων, ενώ οι κρατικές επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις ανέρχονται σε ένα μικρό μόνο ποσοστό των εσόδων. Ωστόσο η κεντρική Κυβέρνηση συνήθως χρηματοδοτεί σημαντικά έργα υποδομής που αναλαμβάνουν να κατασκευάσουν οι δήμοι. Οι ετήσιοι προϋπολογισμοί των δήμων υποβάλλονται στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση και οι ισολογισμοί τους ελέγχονται ετησίως από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας. Το Υπουργικό Συμβούλιο εγκρίνει, επίσης, τα δημοτικά δάνεια.

Κοινότητες

Οι λειτουργίες των κοινοτήτων είναι σε γενικές γραμμές παρόμοιες με εκείνες των δήμων, αν και δομικά διαφέρουν. Οι κάτοικοι της κοινότητας εκλέγουν τον Πρόεδρο της Κοινότητας και το Κοινοτικό Συμβούλιο για θητεία πέντε ετών. Με εξαίρεση κάποιες κοινότητες που διαθέτουν οικονομική ευρωστία, η Κυβέρνηση προσφέρει ουσιαστική διοικητική και τεχνική βοήθεια καθώς και τις περισσότερες από τις απαραίτητες υπηρεσίες για τις περισσότερες κοινότητες, μέσω των Επαρχιακών της Διοικήσεων. Οι πόροι των κοινοτήτων προέρχονται από κρατικές επιχορηγήσεις, καθώς και από φόρους και τέλη που καταβάλλονται από τους κατοίκους της περιοχής.

Τα Κοινοτικά Συμβούλια είναι υπεύθυνα για την παροχή κοινοτικών υπηρεσιών, την υδατοπρομήθεια και τη ρύθμιση θεμάτων άσκησης επαγγέλματος.

Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, τα Συμβούλια απολαμβάνουν κάποιο βαθμό ανεξαρτησίας, αλλά ως Αρχές Τοπικής Διοίκησης που ασκούν την αρμοδιότητά τους σύμφωνα με το σχετικό νόμο, υπόκεινται κατά κανόνα σε έλεγχο νομιμότητας και κατ' εξαίρεση σε έλεγχο σκοπιμότητας από κρατικά όργανα αναφορικά με σοβαρά ζητήματα όπως η απαλλοτρίωση ακίνητης ιδιοκτησίας για κοινοτικούς σκοπούς και η συνομολόγηση συμβάσεων με διάρκεια πέραν των πέντε ετών.

Παρά τις ευρείες αρμοδιότητες που ο περί Κοινοτήτων Νόμος του 1999 παρέχει στα Κοινοτικά Συμβούλια, ο στρατηγικός στόχος της Κυβέρνησης είναι η περαιτέρω διεύρυνση αυτών των αρμοδιοτήτων και ταυτόχρονα η οικονομική αυτάρκεια των Κοινοτικών Συμβουλίων ούτως ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν με έγκαιρο και αποτελεσματικό τρόπο στις σύγχρονες ανάγκες του αγροτικού πληθυσμού.

Μέχρι την ολοκλήρωση του στόχου της οικονομικής ανεξαρτησίας των Κοινοτικών Συμβουλίων, η Κυβέρνηση συμπληρώνει τα έσοδα τους με διάφορες επιδοτήσεις και κυρίως με τη συμβολή της στα αναπτυξιακά έργα, η οποία κυμαίνεται μεταξύ του 70-100%.

Ένωση Δήμων

Η Ένωση Δήμων Κύπρου ιδρύθηκε το 1981. Αν και η συμμετοχή είναι εθελοντική, όλοι οι δήμοι, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν το 65% του πληθυσμού της Κύπρου, εκπροσωπούνται.

Ο κύριος στόχος της Ένωσης είναι να συμβάλει στην ανάπτυξη της αυτονομίας της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και να ενεργεί ως εκπρόσωπος των συμφερόντων της τοπικής αυτοδιοίκησης ενώπιον της κεντρικής Κυβέρνησης και άλλων διεθνών οργανισμών και θεσμών.

Την εξουσία για λήψη αποφάσεων που αφορούν στην Ένωση έχει η Γενική Συνέλευση, η οποία εξετάζει και αποφασίζει για όλα τα θέματα. Η Εκτελεστική Επιτροπή εφαρμόζει τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης. Ο Πρόεδρος της Ένωσης εκπροσωπεί την Ένωση ενώπιον κάθε αρχής, ενώ ο Γενικός Γραμματέας έχει την ευθύνη της καθημερινής λειτουργίας της.

Η Ένωση ακολουθεί στενά και συμμετέχει στις διεθνείς δράσεις που σχετίζονται με τις Τοπικές Αρχές και κατά τα τελευταία χρόνια, συγκεκριμένα μετά την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, έχει ενεργό δράση και αναπτύσσει σχέσεις με οργανισμούς, θεσμούς και τμήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που σχετίζονται με τις Τοπικές Αρχές και εμπλέκεται ενεργά στα σχετικά με τις τοπικές αρχές Ευρωπαϊκά Προγράμματα. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ένωση προχώρησε στη σύσταση γραφείου στις Βρυξέλλες το 2005.

Η Ένωση Δήμων Κύπρου είναι μέλος του Συμβουλίου Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης (CEMR) και εκπροσωπείται στο Κογκρέσο Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών της Ευρώπης (CLRAE) και την Επιτροπή των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (CoR). Είναι επίσης μέλος της Μόνιμης Επιτροπής Ευρω-Μεσογειακής

Συνεργασίας των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών (COPPEM), ιδρυτικό μέλος του Δικτύου των Ανατολικών Παραμεθόριων Περιοχών της Ευρώπης και μέλος του Συνδέσμου Ευρωπαϊκών Συνοριακών Περιφερειών (AEBR) και της Συνέλευσης των Περιφερειών της Ευρώπης (AER).

Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε: www.ucm.org.cy